

**RADYOAKTİF KİRLİLİĞE MARUZ KALMIŞ ALANLARIN ÇEVRESEL
İYİLEŞTİRME FAALİYETLERİNİN YETKİLENDİRİLMESİNE
İLİŞKİN YÖNETMELİK**

**BİRİNCİ BÖLÜM
Başlangıç Hükümleri**

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı, radyoaktif kirliliğe maruz kalmış alanlarda yürütülecek çevresel iyileştirme faaliyetlerinin yetkilendirilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, radyoaktif kirliliğe maruz kalmış alanlarda yürütülecek çevresel iyileştirme faaliyetlerini ve bu faaliyetleri gerçekleştirecek tüzel kişileri kapsar.

(2) Nükleer tesislerin, radyasyon tesislerinin ve radyoaktif atık tesislerinin işletmeden çıkarılması kapsamında yürütülecek olan çevresel iyileştirme faaliyetleri bu Yönetmeliğin kapsamı dışındadır.

(3) Radyoaktif kirliliğe maruz kalmış alanlarda radyoaktif maddeler dışında kalan atıkların neden olduğu kirliliğe ilişkin yürütülecek faaliyetler bu Yönetmeliğin kapsamı dışındadır.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelik, 5/3/2022 tarihli ve 7381 sayılı Nükleer Düzenleme Kanununun 4 üncü maddesinin sekizinci fıkrası ile 95 sayılı Nükleer Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (h) bendine ve 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Alan: Çevresel iyileştirme faaliyetinin yürütüleceği, radyoaktif kirliliğe maruz kalmış yeri,
- b) Bakanlık: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığını,
- c) Çevresel iyileştirme faaliyetleri: Radyoaktif kirliliğin giderilmesini, radyoaktif kirliliğin kısmen giderilmesini ve/veya koruyucu tedbirler alınmasını,
- ç) Kirleten: Radyoaktif kirliliğe neden olan gerçek veya tüzel kişiyi,
- d) Koruyucu tedbirler: Alandaki radyoaktif kirlenmeden kaynaklanan radyasyon maruziyetini önlemek ya da azaltmak için çalışanların ve halkın maruz kalma yollarına yönelik alınabilecek her türlü önlemi,
- e) Kuruluş: Çevresel iyileştirme faaliyetlerini yürütmek için Kuruma yetkilendirilmek üzere başvuran ya da yetkilendirilen ve düzenleyici kontrol kapsamında bulunan Türkiye Cumhuriyeti mevzuatına göre kurulmuş tüzel kişiyi,
- f) Kurum: Nükleer Düzenleme Kurumunu,
- g) Radyoaktif kirliliğin giderilmesi: Radyoaktif kirliliğe neden olan radyoaktif maddelerin Kurum tarafından belirlenen sınır ve seviyelerin altında kalacak şekilde alandan uzaklaştırılması ve alanın kısıtlama olmaksızın kullanıma uygun hâle getirilmesini, ifade eder.

**İKİNCİ BÖLÜM
Yetkilendirme**

Genel ilkeler

MADDE 5- (1) Bu Yönetmelik kapsamındaki çevresel iyileştirme faaliyetleri Kurumdan izin alınmaksızın yürütülemez. Bu faaliyetleri yürütmek isteyen tüzel kişiler Kuruma başvuruda bulunmakla yükümlüdür.

(2) Bu Yönetmelik kapsamındaki çevresel iyileştirme faaliyetlerinin yürütülmesinde asıl sorumluluk kirletene aittir. Çevresel iyileştirme faaliyetlerini yürütmek üzere bir tüzel kişiden hizmet almak, kirletenin sorumluluğunu azaltmaz veya ortadan kaldırmaz.

(3) Bu Yönetmelik kapsamına giren alanlar üzerindeki çevresel iyileştirme faaliyetleri tamamlanmadıkça, bu alanlar üzerinde başka bir faaliyet yürütülemez.

(4) Kuruluş, faaliyetlerini radyasyondan korunmayı temin edecek ve kirlenmenin yayılmasını önleyecek şekilde yürütür.

(5) Çevresel iyileştirme faaliyetlerinin yürütülmesinde ve alanın düzenleyici kontrolden çıkarılmasında ilgili mevzuata göre belirlenen doz sınırları, serbestleştirme sınırları ve referans seviyeler esas alınır.

(6) Kuruluş çevresel iyileştirme faaliyetleri kapsamında, alan ve durum özelinde gerekçeli olarak;

a) Radyoaktif kirliliğin giderilmesi,

b) Sadece koruyucu tedbirler alınması,

c) Radyoaktif kirliliğin kısmen giderilmesi ve koruyucu tedbirler alınması,

faaliyetlerinden birini yürütebilmek için Kuruma dilekçe ile yetkilendirme başvurusunda bulunur. Başvuru dilekçesinin ekinde, içeriği 6 ncı maddede düzenlenen bilgi ve belgeler yer alır.

(7) Yetkilendirme başvurularında Kuruma sunulacak bilgi ve belgeler, biri basılı diğeri elektronik ortamda olmak üzere iki kopya hâlinde sunulur. Basılı kopyanın Kuruma sunulmuş olan elektronik kopyadan üretilmiş olması ve elektronik kopya ile aynılığı Kuruluşun sorumluluğundadır.

(8) Başvuru dilekçesinin ekinde yer alan bilgi ve belgelerin Türkçe olması esastır. Ancak, Kuruma sunulacak olan teknik belgelerden Kurum tarafından uygun görülenler İngilizce sunulabilir.

(9) Kuruluş, Kurum tarafından belirlenen işlem ve hizmet bedellerini öder.

(10) Kuruluş, çevresel iyileştirme faaliyetlerine ilişkin ölçüm, analiz, test, muayene, kalibrasyon ve benzeri hizmetleri, alanında akredite edilmiş olması ve varsa Kurum tarafından belirlenen ek şartlara uyması kaydıyla, kendi birimlerinden veya diğerkuruluşlardan temin eder veya temin edilmesini sağlar.

(11) Yürütülecek çevresel iyileştirme faaliyetleri için ulusal mevzuatın gerektirdiği diğerkuruluşun onay, ruhsat ve benzeri belgeleri almak Kuruluşun sorumluluğundadır.

(12) 7381 sayılı Kanununun 9 uncu maddesinin sekizinci fıkrası uyarınca 7381 sayılı Kanun kapsamı dışında yürütülen bir faaliyet sonucunda radyoaktif kirliliğe maruz kalmış alanların çevresel iyileştirmesine ilişkin iş ve işlemler Bakanlık tarafından Kurum ile iş birliği yapılarak yürütülür. Bu durumda;

a) Çevresel iyileştirme faaliyetlerinin Bakanlık tarafından görevlendirilen veya hizmet alınan bir tüzel kişi tarafından yürütüleceği durumlarda, söz konusu tüzel kişi Kurumdan izin almakla yükümlüdür.

b) Bu alanlarda yürütülen çevresel iyileştirme faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan radyoaktif atıkların yönetimi Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu tarafından yapılır.

c) Radyoaktif atıkların yönetimi dâhil çevresel iyileştirme faaliyetlerine ilişkin tüm masraflar kirlüten tarafından karşılanır.

Yetkilendirme başvurusu

MADDE 6- (1) Kuruluş, radyoaktif kirliliğin giderilmesini içeren çevresel iyileştirme faaliyetlerine ilişkin yetkilendirme başvurusunda asgari olarak;

a) Unvan, adres ve iletişim bilgilerini,

b) Yönetimsel yapısı ile görev ve sorumlulukların dağılımını,

c) Temsile yetkili kişilerin imza sirkülerini,

ç) Kuruluşun kirlüten ile farklı bir tüzel kişi olduğu durumlarda, çevresel iyileştirme faaliyetlerine ilişkin olarak kirlüten ile imzaladığı sözleşmeyi,

d) Alana ilişkin adres, koordinat, yüz ölçümü bilgilerini ve uygun ölçekli haritalar ile alan üzerinde varsa radyoaktif kirliliğe maruz kalmış olan yapı, sistem ve bileşenlerin yüz ölçümlerini ve alandaki yerlerini gösteren krokileri,

e) Alanın radyoaktif kirliliğe maruz kalmasına neden olduğu bilinen ya da tahmin edilen geçmiş ve/veya devam eden faaliyetleri,

f) Alandaki bilinen radyoaktif, kimyasal ve biyolojik kirlilik kaynaklarını,

g) Teknik altyapısını ve deneyimini gösteren bilgi ve belgeler ile varsa yüklenicilerin ve alt yüklenicilerin çevresel iyileştirme faaliyetindeki görevlerini, sorumluluklarını ve yeterliliklerini,

ğ) Radyoaktif kirliliğin giderilmesine ilişkin; yöntem, ekipman, radyoaktif atık yönetimi, radyasyondan korunma ve acil durum önlemlerini içeren teknik raporu,

h) Öngörülen faaliyet takvimini,
içeren bilgi ve belgeleri Kuruma sunar.

(2) 5 inci maddenin on ikinci fıkrasının (a) bendi kapsamına giren durumlarda birinci fıkranın (ç) bendinde istenen sözleşme yerine Bakanlıktan alınan görevlendirme yazısı Kuruma sunulur.

(3) Kuruluş sunduğu bilgi ve belgelerin doğru, eksiksiz, güncel, yeterli ve tutarlı olmasından sorumludur.

(4) Sadece koruyucu tedbirler alınmasını içeren ya da radyoaktif kirliliğin kısmen giderilmesi ve koruyucu tedbirler alınmasını içeren durumlarda, başvuruda sunulacak bilgi ve belgeler Kurum tarafından ayrıca belirlenir.

Yetkilendirme başvurusunun değerlendirilmesi

MADDE 7- (1) Kurum sunulan bilgi ve belgeleri gözden geçirme ve değerlendirmeye tabi tutar. Kurum, değerlendirme sürecinde Kuruludan ilave bilgi ve belge talep edebilir.

(2) Sunulan bilgi ve belgelerde görülen eksiklikler Kuruluşa bildirilir. Kuruluş bunları Kurum tarafından belirlenen sürede tamamlayarak Kuruma sunmakla yükümlüdür.

(3) Yetkilendirmeye ilişkin karar Kurum tarafından verilir. Kararın olumlu olması durumunda, yetkilendirmeye ilişkin kapsam ve koşulları da içeren izin belgesi Kuruluşa iletilir. Kararın olumsuz olması durumunda, karar gerekçeleri ile birlikte Kuruluşa bildirilir. Yetkilendirme için ödenen işlem ve hizmet bedeli iade edilmez.

(4) Kuruluşun gerekçeli talebi ve Kurumun uygun bulması durumunda eksik bilgi ve belgelerin tamamlanması ile değerlendirme sürecine yetkilendirme sonrasında da devam edilebilir.

Çevresel iyileştirme faaliyetlerinin yürütülmesi

MADDE 8- (1) Çevresel iyileştirme faaliyetlerine ilişkin izin alan Kuruluş, faaliyetleri izin kapsamında belirtilen sınır ve koşullar çerçevesinde yürütmeye başlar.

(2) Kuruluş çevresel iyileştirme faaliyetlerine, izin alındıktan sonra en geç altı ay içinde başlar. Kuruluş bu süre içerisinde yetkiye konu faaliyetlerini yürütmeye başlamadığı takdirde veya faaliyet yürütülmeye başladıktan sonra altı aydan uzun süreli faaliyetlerini durdurması durumunda, gerekçelerini içeren bir raporu Kuruma sunar. Kurum, durum özelinde değerlendirme yaparak idari yaptırım sürecinin başlatılmasına ya da yetkilendirmenin kapsam ve koşullarında değişiklik yapılmasına karar verebilir.

(3) Kuruluş, faaliyet takviminde değişiklik yapılması gerektiği durumlarda, değişikliğin gerekçelerini de içeren raporu Kuruma sunar. Kurumun uygun bulması durumunda Kuruluş, faaliyet takviminde değişiklik yapar.

(4) Faaliyet takvimine bağlı olarak çevresel iyileştirme faaliyetlerine ilişkin ilerleme raporları, Kurum tarafından belirlenen içerik ve sıklıkta Kuruluş tarafından hazırlanarak Kuruma sunulur.

(5) Çevresel iyileştirme faaliyetlerinin yürütülmesi sürecinde, yeni gelişmeler veya denetim bulguları ışığında, daha önce saptanmamış veya dikkate alınmamış yeni bilgi ve bulgular elde edilirse, Kuruluş çevresel iyileştirme faaliyetlerinde yapılacak değişiklikleri ve/veya ilave çevresel iyileştirme faaliyetlerini belirler ve bu faaliyetler ile gerekçelerini içeren raporu Kuruma sunar. Kurumun raporu uygun bulması durumunda Kuruluş, 5 inci maddenin on birinci fıkrasında belirtilen sorumluluğu saklı kalmak kaydıyla, bu faaliyetleri yürütür.

Alanın düzenleyici kontrolden çıkarılması

MADDE 9- (1) Radyoaktif kirliliğin giderilmesini içeren çevresel iyileştirme faaliyetlerinin tamamlanmasının ardından, Kuruluş alanın düzenleyici kontrolden çıkarılması amacıyla Kuruma başvuruda bulunur.

(2) Kuruluş alanın düzenleyici kontrolden çıkarılması başvurusunun ekinde, yürütülen çevresel iyileştirme faaliyetlerine ilişkin raporu ve alanın düzenleyici kontrolden çıkarılması için gerekli şartların sağlandığını gösteren ve içeriği Kurum tarafından belirlenen radyolojik karakterizasyon raporunu Kuruma sunar.

(3) Kurum, alanın düzenleyici kontrolden çıkarılması başvurusunda sunulan bilgi ve belgeleri gözden geçirme ve değerlendirmeye tabi tutar. Kurum değerlendirme sürecinde ilave bilgi ve belge talep edebilir.

(4) Sunulan bilgi ve belgelerde görülen eksiklikler Kuruluşa bildirilir. Kuruluş bunları Kurum tarafından belirlenen sürede tamamlayarak Kuruma vermekle yükümlüdür.

(5) Alanın düzenleyici kontrolden çıkarılması kararı Kurum tarafından verilir. Kararın olumlu olması durumunda, alanın düzenleyici kontrolden çıkarılmasına ilişkin karar Kuruluşa bildirilir. Kararın olumsuz olması durumunda, karar gerekçeleri ile birlikte Kuruluşa bildirilir.

Yetkinin sona ermesi

MADDE 10- (1) Kuruluşun çevresel iyileştirme faaliyetlerine ilişkin yetkisi;

a) Kurum tarafından alanın düzenleyici kontrolden çıkarılması kararı verilmesi,

b) Sadece koruyucu tedbirler alınmasını içeren ya da radyoaktif kirliliğin kısmen giderilmesi ve koruyucu tedbirler alınmasını içeren durumlarda, Kurum tarafından yetkilendirme kapsamında belirlenen faaliyetlerin tamamlandığına karar verilmesi,

c) 5 inci maddenin on ikinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen görevlendirme veya hizmet alımının sona ermesi,

ç) 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen sözleşmenin sona ermesi,

d) Kuruluşun talep etmesi ve Kurumun uygun bulması,

e) Yetkilendirmenin Kurum tarafından iptal edilmesi,

hâllerinde sona erer.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Çeşitli ve Son Hükümler

Diğer durumlar

MADDE 11- (1) Bu Yönetmelik hükümlerinin, çevrede radyoaktif kirliliğe yol açan acil durumlar sonrası yürütülecek çevresel iyileştirme faaliyetlerine uygulanması hususu, durum özelinde, Kurum tarafından belirlenir.

(2) Radyoaktif madde ile kirlenmiş malzemelerin gömüldüğü alanlarda ve üzerlerinde yürütülmesi planlanan, sadece koruyucu tedbirler alınmasını içeren çevresel iyileştirme faaliyetleri için Kurumdan görüş alınır.

Denetim ve yaptırım

MADDE 12- (1) Kuruluşun bu Yönetmelik kapsamında yürüteceği çevresel iyileştirme faaliyetleri Kurumun denetimine tabidir. Denetime ilişkin hususlarda ilgili yönetmelikte yer alan hükümler uygulanır.

(2) İlgili mevzuat veya yetki koşullarına, Kurum kararlarına ve talimatlarına aykırı hareket edildiğinin tespit edilmesi hâlinde idari yaptırım uygulanır. İdari yaptırımlara ilişkin hususlarda ilgili yönetmelikte yer alan hükümler uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 13- (1) 11/12/2020 tarihli ve 31331 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Radyoaktif Kirliliğe Maruz Kalmış Alanların Çevresel İyileştirme Faaliyetlerinin Yetkilendirilmesine İlişkin Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) Mevzuatta, birinci fıkra ile yürürlükten kaldırılan Radyoaktif Kirliliğe Maruz Kalmış Alanların Çevresel İyileştirme Faaliyetlerinin Yetkilendirilmesine İlişkin Yönetmeliğe yapılan atıflar bu Yönetmeliğe yapılmış sayılır.

Yürürlük

MADDE 14- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 15- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Nükleer Düzenleme Kurumu Başkanı yürütür.